

«РАССМОТРЕНО»

Руководитель ШМО

 /Минубаева М.Н./

Протокол №1 от «27» августа 2022 г.

«СОГЛАСОВАНО»

Зам. директора по УР

 /Зиганшина М.И./

«29» августа 2022 г.

«УТВЕРЖДАЮ»

Директор МБОУ «Лашманская СОШ»

 Нуртдинов Н.Р./

Приказ № 25 от «31» августа 2022 г.

АДАПТИРОВАННАЯ РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

по учебному предмету «Родная (татарская) литература»

основного общего образования 7 класс

учителя I квалификационной категории

МБОУ «Лашманская СОШ»

Черемшанского муниципального района Республики Татарстан

Гайсиной Гузалии Идрисовны

Основные документы, используемые при составлении рабочей программы:

- Закон «Об образовании в Российской Федерации» № 273-ФЗ от 29.12.2012;
- Федеральный государственный образовательный стандарт образования обучающихся с умственной отсталостью (интеллектуальными нарушениями), утвержденный приказом Минобрнауки России от 19.12.2014 № 1599;
- Федеральный перечень учебников, рекомендуемых к использованию при реализации имеющих государственную аккредитацию образовательных программ начального общего, основного общего, среднего общего образования (рег. 14.09.2020 № 59808);
- Закон Республики Татарстан от 22.07.2013 № 68-ЗРТ (ред. от 23.07.2014) «Об образовании»;
- Примерная адаптированная основная общеобразовательная программа для обучающихся с умственной отсталостью (интеллектуальными нарушениями), программа одобрена решением ФУМО по ОО (протокол от 22.12.2015 № 4/15);
- Основная образовательная программа основного общего образования МБОУ «Лашманская СОШ» на 2022-2023 г.;
- Учебный план МБОУ «Лашманская СОШ» на 2022-2023 г. (утв. приказом № 2 от 31.08.2022);
- Положение о рабочей программе принятой на заседании педагогического совета МБОУ «Лашманская СОШ» (протокол №1 от 29.08.2022 и утвержденного директором школы приказ № 25 от 31.08.2022)

Рабочая программа ориентирована на учебник:

Р. З. Хайдарова “ Татарский язык и литературное чтение”. Учебник для 4 класса начальной общеобразовательной школы с русским языком обучения”. Казань. Издательство, “Магариф”, 2010.

АҢЛАТМА ЯЗУЫ

Төп максатлары:

1. Укучыларны татарча аралышырга өйрәтү, лексик грамматик нигезләрен системалы рәвештә үзләштерү.
2. Телдән һәм язма сөйләм осталыгы һәм күнекмәләрен камилләштерү, татар теленә хөрмәт тәрбияләү, бу телнең дәүләт теле буларак әһәмияте зур булуына төшендерү.

Төп бурычлар:

Бу максатка ирешү өчен, түбәндәге бурычларны хәл итү сорала:

1. татар сөйләмен тыңлап аңларга күнектерү;
2. татар этикеты тәгъбирләрен кертәп, бирелгән ситуация буенча диалогик сөйләм оештырырга өйрәтү;
3. программада күрсәтелгән лексик темалар буенча телдән яки язмага монологик сөйләм булдыруга ирешү;
4. карап чыгу, танышу, өйрәнү, эзләнү максаты белән уку төрләрен кулланып, төрле жанрдагы текстларны аңлап уку күнекмәләрен үстерү;
5. татар халкының фән, мәгариф, сәнгать, мәдәният өлкәсендәге казанышлары, күренекле шәхесләре белән таныштыруны давам итү;
6. халыкларның үзара аңлашып, тату яшәвенә омтылыш тәрбияләү.

Укучыларның белем, осталык һәм күнекмәләренә таләпләр:

Башлангыч этап.

Тыңлап аңлау

Укытучының дәрес, уен ситуацияләре белән бәйле сорауларын, күрсәтмәләрен аңлау;
тыңлаганда жөмлә, сүз чикләрен билгеләү, интонацияне аеру;
сүзләрен, сүзтезмәләрен, жөмләләрен, грамматик формаларны бер-берсеннән ишетеп аера белү.
сүзләрен, жөмләләрен тыңлап тәржемә итә белү;
ишеткән сөйләмнең, жөмләнең эчтәлегенә төшенү.

Диалогик сөйләм:

Өйрәнелгән эчтәлек нигезендә әңгәмәдәшкә белән контакт урнаштыра, сорау куя, җавап бирә, кире кага, раслый белү;

программада күрсәтелгән темалар буенча укытучының сорауларына җавап бирү һәм сораулар куя белү;
дәрәсләктә бирелгән үрнәк диалогларны сәнгатьле итеп уку, сөйләү һәм охшаш диалоглар төзү, программада күрсәтелгән коммуникатив максатлар буенча әңгәмәдә катнаша алу.

Монологик сөйләм

Җанлы һәм жансыз предметларны, рәсем, картина әчтәлеген сурәтләп сөйли белү;
тәкъдим ителгән план, терәк сүзләр ярдәмендә укылган өзек яисә караган рәсем буенча, өйрәнелгән жөмлә төрләрен файдаланып, хикәя төзү;
укыган хикәяләрнең әчтәлеген сөйли белү;
үзе, гаиләсе һәм дуслары турында кечкенә информация бирә белү.

Уку

Татар алфавитындагы хәрәфләрне танып белү;
хәрәф-аваз системасын аера, татар теленә хас булган авазларны дәрәс әйтеп укый белү;
дәрәсләктә уку өчен бирелгән жөмләләрне, текстларны дәрәс интонация белән укый белү;
тексттагы тыныш билгеләренә карата тиешле пауза һәм интонацияләрне үтәү, өтерләр янындагы сүзләрне тиндәшлек, эндәшү интонацияләре белән уку;
укыган материалның әчтәлегеннән кирәкле мәгълүматны аерып ала белү;
кечкенә күләмле шигырьләрне яттан сөйләү;
укыганда сүзлекләр куллана белү.

Язу

Татар алфавитындагы хәрәфләрне дәрәс, матур яза белү;
дәрәс күчереп язу күнекмәләрен булдыру;
бәйрәмнәр белән котлау, чакыру кәгазьләре язу;
конверт һәм дәфтәр тышына яза белү;
программада күрсәтелгән темалар буенча, терәк сүзләр кулланып, хикәя язу күнекмәләре формалаштыру.

Шәхескә кагылышлы нәтиҗәләр:

- туган илгә мөхәббәт, ватанпәрвәрлек хисләре, туган телгә сакчыл караш тәрбияләү;
- милли үзәк формалаштыру;
- укуга карата теләк-омтылыш, җаваплы караш булдыру;
- әйләнә-тирә табигатькә дәрәс караш булдыру;
- кешеләр белән аралаша белү культурасы тәрбияләү;
- гаделлек, дәрәсләк, яхшылык, мәрхәмәтлелек һәм аларның киресе булган сыйфатларны тану, бәяләү;

- алган белем һәм осталыкны тормышта максатчан кулланырга өйрәнү.

Метапредмет нәтижеләр:

“Әдәбият” курсын өйрәнүнең метапредмет нәтижеләре булып, универсаль уку-укыту гамәлләре формалаштыру санала (УУГ)

Танып-белү гамәлләре:

- әдәби әсәрне дәрәс аңлап уку һәм анализлау;
- дәрәс нәтижеләр чыгару, гомумиләштерү;
- сәбәп-нәтижә бәйләнеше булдыру;
- үз фикереңне исбатлый һәм яклы алырга күнектерү;
- әсәр хакында дәрәс фикер йөртә алу.

Коммуникатив гамәлләр:

- иптәшеңне тыңлай, ишетә белү, ишеткән үз фикере белән чагыштыру;
- нәтижәгә килгәнче, төрле карашларны өйрәнү һәм дәрәс юлны сайлау;
- үз фикереңне телдән һәм язма формада башкаларга җиткерә белү;
- килеп чыккан проблемаларны уртага салып хәл итү;
- төркемнәргә берләшү, бер фикергә килә белү;
- өлкәннәр һәм яшьтәшләр белән продуктив урта гамәл оештыру;
- текст буенча сораулар бирә белү.

Регулятив гамәлләр:

- дәрәснең темасын, проблемасын, максатын мөстәкыйль таба белү;
- укуту проблемасын чишү;
- план буенча эшли белү;
- үз фикерләрнең мөстәкыйль дәлилләү;
- үз анализ һәм үзбәя булдыру.

Предмет нәтижеләр:

- төрле жанрдагы әдәби әсәрләрне аңлап һәм ижади уку;
- әдәби әсәрләрне анализлау, аларның билгеле бер жанрга каравын, теманы аңлау һәм формалаштыру, идеясен аңлау;
- геройларга характеристика бирү, төрле әсәрдәге бер яки берничә герой белән чагыштыра белү; татар әдәбияты һәм мәдәниятең эхлакый һәм рухи кыйммәтләрен үзара якынайту, башка халыкларныкы белән чагыштыру;
 - төрле жанрдагы әдәби әсәрләрне ишетеп кабул итү, аңлаешлы уку, эчтәлекне дәрәс аңлау.

Эш программасының эчтәлеге

№	Тема	Сәгатьләр саны
Тема 1.	Яңа уку елы котлы булсын!	6
Тема 2.	Көзгә табигать.	3
Тема 3.	Без кошларга ярдәм итәбез.	4
Тема 4.	Хайваннар дөньясында.	4
Тема 5.	Кышкы уеннар.	4
Тема 6.	Минем дусларым.	6
Тема 7.	Яз килә!	3
Тема 8.	Дүрт аяклы дусларыбыз	2
Тема 9.	Татарстан Республикасы	2
Барлыгы:		35

«РАССМОТРЕНО»

Руководитель ШМО
СОШ»

_____/Минубаева М.Н./

Протокол №1 от «27» августа 2022 г.

«СОГЛАСОВАНО»

Зам. директора по УР

_____/Зиганшина М.И./

«29» августа 2022 г.

«УТВЕРЖДАЮ»

Директор МБОУ «Лашманская

_____/Нуртдинов Н.Р./

Приказ № 25 от «31» августа 2022 г.

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧЕСКОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ

К АДАПТИРОВАННОЙ РАБОЧЕЙ ПРОГРАММЕ

по учебному предмету «Родная (татарская) литература»

7 класс

учителя I квалификационной категории

МБОУ «Лашманская СОШ»

Черемшанского муниципального района Республики Татарстан

Гайсиной Гузалии Идрисовны

Тематик планда дәрес типларының исемнәре кыскартылып бирелде:

ЛКФ – лексик күнекмәләр формалаштыру;

ЛКК – лексик күнекмәләр камилләштерү;

ГКФ – грамматик күнекмәләр формалаштыру;

ГКК – грамматик күнекмәләр камилләштерү;

ЛГКК – лексик-грамматик күнекмәләр камилләштерү;

Д/с – диологик сөйләм;

М/с – монологик сөйләм.

№	Тема	Сәг. са- ны	Дәрес тибы	Үзләштерелергә тиешле белем һәм күнекмәләр	Контроль төре	Өй эше	Үткәру вакыты	
							План буенча	Фактик үтәлеш
				Яңа уку елы котлы булсын! (6 сәг.)				
1	Белем бәйрәме.	1	ЛГКК д/ м сөйләм	Беренче сентябрь көне ничек узуы турында сөйли белү.	Монологик сөйләү	Белем бәйрәме турында хикәя төзеп сөйләргә		
2	Х. Гарданов. “К” хәрефе”.	1	ЛГКК д/м сөйләм	Шигырьне сәнгатьле укый белү	Сәнгатьле уку	Сәнгатьле укырга өйрәнергә (10-11бит)		
3	Р. Миңнуллин. “Үсми калган хәреф”. Б. Рәхмәт. “Хисап мәсьәлэләре”.	1	ЛГКК д/м сөйләм	Шигырьне сәнгатьле укый белү Шигырьне яттан сөйли белү	Сәнгатьле уку Шигырьне яттан сөйләү	Күнегү 8, 13 бит Шигырьне ятларга, 17бит		
5	Алешаның	1	ЛГКК	Көндәлек режим турында сөйли	Сорый һәм җавап	Текстның		

	көндөлек режимы Эш урыны		д/м сөйлөм	белү Эш урыны турында сөйли белү	бирэ белү	эчтөлеген сөйлөргө өйрөнөргө,20 бит Сүзлөр ятларга, диалог төзөргө (к.10,21 бит)		
6	Алсу кәефсез иде	1	ЛГКК д/м сөйлөм	Контроль эш булуын эйтэ белү	Сорый һәм жавап бирэ белү	Диалог ятларга,29 бит; күнегү 3, 28 бит		
7	Язма эш» тексты	1	ЛГКК д/м сөйлөм	Дөрес эшлэү, дөрес эшләмәү турында хәбәр итэ белү	Сәнгатьле уку	Ситуатив биремнәр, 32 бит		
Көзгә табигать (3сәг.)								
8	Көзгә табигать Көзгә һава торышы	1	ЛГКК д/м сөйлөм	Көз билгеләре турында сөйли белү. Һава торышы турында мәгълүмат бирэ белү	Монологик сөйләү	Лексика,диалог ятларга,36 бит Көз билгеләре турында сөйлөргә;		
9	Рәсем буенча хикәя төзү	1	М/с	Үзләштерелгән лексик-грамматик материалны куллана белү	Хикәя язу	Үзең язган хикәне сөйлөргә өйрөнөргә		
10	Дару үләннәре	1	ЛГКК д/м сөйлөм	Дару үләннәре турында мәгълүмат бирэ белү.	Сәнгатьле уку	Яңа сүзләргә ятларга, 4 жөмлө төзөргә, 39 бит; 6 нчы күнегү, 40 бит		
Без кошларга ярдәм итәбез (4 сәг.)								
11	Ш. Маннур. “Кошлар ките”.	1	ЛГКК д/м сөйлөм	Шигырьне сәнгатьле укый белү. Кошлар турында белешмә бирэ белү.	Сәнгатьле уку	Шигырьне сәнгатьле укырга өйрөнөргә, 44 бит		
12	Марат турында	1	ЛГКК	Кошлар турында белешмә бирэ белү.	Диалог төзү	Эчтәлек сөйлөргә, 47 бит		

13	Г. Лотфи. “Песнәк белән Әнисә”.	1	ЛГКК д/м сөйләм	Хикәяне сәнгатьле укый белү.	Сәнгатьле уку	Сәнгатьле укырга, рәсемнәр урынына сүзләрне кую, 49,52 бит		
14	Ж.Тәржеманов. “Чирик” хикәясе.	1	ЛГКК д/м сөйләм	Хикәянеңнең эчтәлеген сөйли белү.	Эчтәлекне сөйләү	Хикәянең эчтәлеген сораулар буенча сөйләргә, диалоглар төзәргә, 60 бит; 7 күнәү, 67 бит		
Хайваннар дөньясында (4 сәг.)								
15	Хайваннар дөньясында.	1	ЛГКК д/м сөйләм	Хайваннар турында сорый һәм белешмә бирә белү.	Монологик сөйләү	Лексиканы ятларга, табышмакларның жавабын табарга, 73 бит		
16	Ә.Кари “Тиен”	1	ЛГКК д/м сөйләм	Аларны тасвирлый белү		Шигырьне ятларга, 74 бит		
17	Г. Тукай. “Ташбака белән Куян”. Татар халык әкиятә. “Ялкау тиен”.	1	ЛГКК д/м сөйләм	Хикәянеңнең эчтәлеген сөйли белү.	Эчтәлекне сөйләү	Эчтәлек сөйләргә, 76 бит		
18	“Яшел энәле керпе” әкиятә	1	ЛГКК д/м сөйләм	Хайваннар турында сорый һәм белешмә бирә белү.		Әкиятне сәнгатьле укырга өйрәнергә, 84 бит; диалог төзәргә, 87 бит		
Кышкы уеннар (4 сәг.)								
19	Кыш килде. Г.Бакир “Кышкы уен”	1	ЛГКК д/м сөйләм	Кыш билгеләрен сөйли белү. Кышкы уеннарны әйтә белү, унга чакыра белү	Сәнгатьле уку Монологик сөйләү	Кыш билгеләре турында сөйләргә өйрәнергә Хикәяне сөйләргә		

						өйрәнергә, 94 бит		
20	Коля турында	1	ЛГКК д/м сөйләм	Образга характеристика бирә белү		Ситуатив биремнәр, 99 бит		1
21	Ж. Дәрзаман. “Камыраяк”.	1	ЛГКК д/м сөйләм	Шигырьне сәнгатьле укый белү.	Сәнгатьле уку	Рәсемнәр урынына тиешле сүзләр куеп укырга, 102 бит		
22	Б. Рәхмәт. “Яңа ел килгач”.	1	ЛГКК д/м сөйләм	Яңа ел турында сөйли белү. Бәйрәмдә нишләгәннең әйтә белү. Яңа елга багышланган шигырьләрне яттан сөйләү, жырлар жырлау.	Монологик сөйләү	7,6 күнегү, 103 бит		1
Минем дусларым (6 сәг.)								
23	“Минем дустым” тексты	1	ЛГКК д/м сөйләм	Үзеңнең дустың турында сөйли белү.	Диалогик сөйләм	Текстны сәнгатьле укырга өйрәнергә, 6 бит; Диалог төзергә., 10 бит		
24	“Минем чын дустым” дигән темага хикәя язу	1	ЛГКК д/м сөйләм	Үзләштерелгән лексик-грамматик материалны куллана белү	Хикәя язу	Үзең язган хикәяне сөйләргә өйрәнергә		
25	Г. Бәширов. “Сылтау”.	1	ЛГКК д/м сөйләм	Укылган хикәянең эчтәлеген сөйли белү.	Монологик сөйләү	Хикәяне сәхнәләштерергә, 12 бит; күнегү 7,13 бит		
26	И. Туктар. “Алма”.	1	ЛГКК д/м сөйләм	Хикәяне сәнгатьле укый белү.	Сәнгатьле уку	Текстны сәнгатьле укырга өйрәнергә; күнегү 3, 16 бит		
27	Д. Аппакова. “Шыгырдавыклы	1	ЛГКК д/м сөйләм	Текстның эчтәлеген сөйли белү.	Эчтәлекне сөйләү	8,10,7 күнегү, 21,,24,27 бит		

	башмаклар”.							
28	“Чын дус булу”“эңгәмәсенә әзерләнү	1	ЛГКК д/м сөйләм	Үзеңнең дустаның турында сөйли белү.	Диалогик сөйләм	Ситуатив бирем, 28 бит		
Яз килә (3 сәг.)								
29	Яз килә. Б. Рәхмәт. “Яз килә”. К. Маховский. “Язгы авазлар”.	1	ЛГКК д/м сөйләм	Яз билгеләре турында сөйли белү. Автор турында кечкенә белешмә бирү.	Монологик сөйләү	“Язгы табигать” темасына рәсем ясарга 8 күнегү, 34 бит		
30	М. Садри. “Минем әби”.	1	ЛГКК д/м сөйләм	Образга бәя бирү.	Монологик сөйләү	“Минем әбием” дигән кечкенә хикәя төзәргә		
31	Л. Толстой. “Әбисе белән оныгы”. М. Газизов. “Рәхмәт”.	1	ЛГКК д/м сөйләм	Өй хезмәтендә катнашуың турында әйтә белү. Итагатың сүзләргә сөйләмдә куллана белү.	Монологик сөйләү	Шигырь ятларга, 47 бит бит		
Дүрт аяклы дусларыбыз (2 сәг.)								
32	Р. Мингалим. “Дөнъяда бер эт бар иде”.	1	ЛГКК д/м сөйләм	Дүрт аяклы дусларны тасвирлай белү.	Монологик сөйләү	Шигырьне сәнгатьле укырга өйрәнергә, 53 бит		
33	Г.Мөхәммәтшин. “Ак песи”. Р. Батулла. “Чикыл белән Мырый”.	1	ЛГКК д/м сөйләм	Хикәяне сәнгатьле укый белү.	Сәнгатьле уку	5,9 күнегү, 58,59 бит 9 күнегү, 64 бит		
Татарстан – туган ягым (2 сәг.)								
34	И. Юзеев.	1	ЛГКК	Шигырьне сәнгатьле укый белү.	Монологик	8 күнегү, 68 бит; 10,		

	“Татарстаным” Казан – башкалам. Татарстанның дәүләт символлары		д/м сөйләм	Казан шәһәре турында сөйли белү. Татарстан турында кыскача белешмә бирә белү	сөйләү	73 бит Татарстанның дәүләт символлары турында сөйләргә өйрәнергә, 69 бит		
35	Ш. Галиев. “Тәмле жәй”. Г. Нәбиуллин. “Урман сөйләшә”. Р. Корбан. “Жиләктә”. “Чәчәкле жәй, ямьле жәй” циклын кабатлау.	1	ЛГКК д/м сөйләм	Жәй билгеләрен әйтә белү. Жәйге бакчада хезмәт турында сөйли белү	Монологик сөйләү	5 күнегү, 80 бит		